

Τύπος: Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός | Πανεπιστήμιο Αιγαίου | 1^ο Βραβείο

Πρόγραμμα: Επανάχρηση διατηρητέων κτιρίων, Πανεπιστημιακά κτήρια

Έκταση: 5,200 τ.μ.

Έτος: 2021

Τοποθεσία: Σάμος

Αρχιτέκτονες Μηχανικοί: Λεωνίδας Παπαλαμπρόπουλος, Γεωργία Συριοπούλου

Πολιτικός Μηχανικός: Αλέξανδρος Καραγεώργος

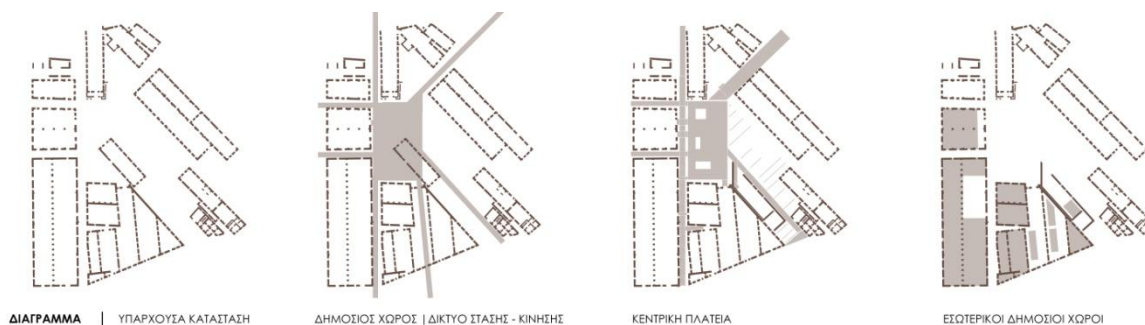
Μηχανολόγος Μηχανικός: Μαρία Μαγείρου

Web: <https://www.leon-p-arch.net/>

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

Πυρήνα της αρχιτεκτονικής πρότασης αποτελεί η ενίσχυση του δημόσιου χαρακτήρα των Ταμπάκικων στο πλαίσιο της επανάχρησής τους ως ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό συγκρότημα που θα αποτελεί σημαντικό αστικό πόλο για την πόλη του Καρλοβάσου και σημείο αναφοράς για το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Το προς μελέτη σύνολο κτιρίων (3,4,5,16) τοποθετείται στην αρχή του κεντρικού άξονα που διασχίζει το ευρύτερο βιομηχανικό σύνολο των Ταμπάκικων. Ταυτόχρονα, αναγνωρίζεται στην υφιστάμενη κατάσταση μία δυνητική πλατεία που προκύπτει από τον υπολειπόμενο υπαίθριο χώρο μεταξύ των κτιρίων.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΛΑΤΕΙΑ

Σε αυτό το πλαίσιο και με γνώμονα την ανάγκη ανάδειξης τόσο της σημασίας των κτιρίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία οφείλουν με την παρουσία τους ως δημόσια κτίρια να αναβαθμίσουν την ποιότητα του κτιριακού περιβάλλοντος, όσο και την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη των μνημείων βιομηχανικής κληρονομιάς, η αρχιτεκτονική επέμβαση αξιοποιεί

την προνομιακή θέση και διάταξη των κτιρίων προς μελέτη και προτείνει τη δημιουργία μίας **ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ** για ολόκληρο το συγκρότημα των Ταμπάκικων.

Η νέα πλατεία θα διαμορφώσει τον αναγκαίο δημόσιο χώρο που απαιτεί η νέα χρήση, ο οποίος ευρισκόμενος στο κομβικότερο σημείο του δικτύου κυκλοφορίας του συγκροτήματος θα αποτελέσει τον πυρήνα της κοινωνικής ζωής του Πανεπιστημίου στο πλαίσιο του ανοιχτού χαρακτήρα του και της ελεύθερης διακίνησης ιδεών. Ταυτόχρονα, θα προσφέρει ένα ευρύ πεδίο απρόσκοπτης θέασης και ανάδειξης των διατηρητέων μνημείων τόσο μεμονωμένα όσο και ως σύνολο.

Από τα παραπάνω κρίνεται αναγκαία η «ολίσθηση» κατά μήκος του οριζόμενου άξονα του χαρακτηρισμένου μη διατηρητέου κτιρίου 5.2 το οποίο και παρεμβάλετε στο σχηματιζόμενο δίκτυο στάσης και κίνησης.

Η χρήση της πλατείας ενισχύεται με τη διαμόρφωση υποβαθμισμένων καθιστικών γύρω από μεγάλα δέντρα που θα προσφέρουν φυσική σκιά. Σχεδιάζονται εκτεταμένες περιοχές πρασίνου με χαμηλή φύτευση και δέντρα που πλαισιώνουν τον κεντρικό χώρο και γειτνιάζουν με το καφέ λειτουργώντας σαν προέκτασή του με υπαίθριες τραπέζιες και καθιστικά κάτω από τα δέντρα.

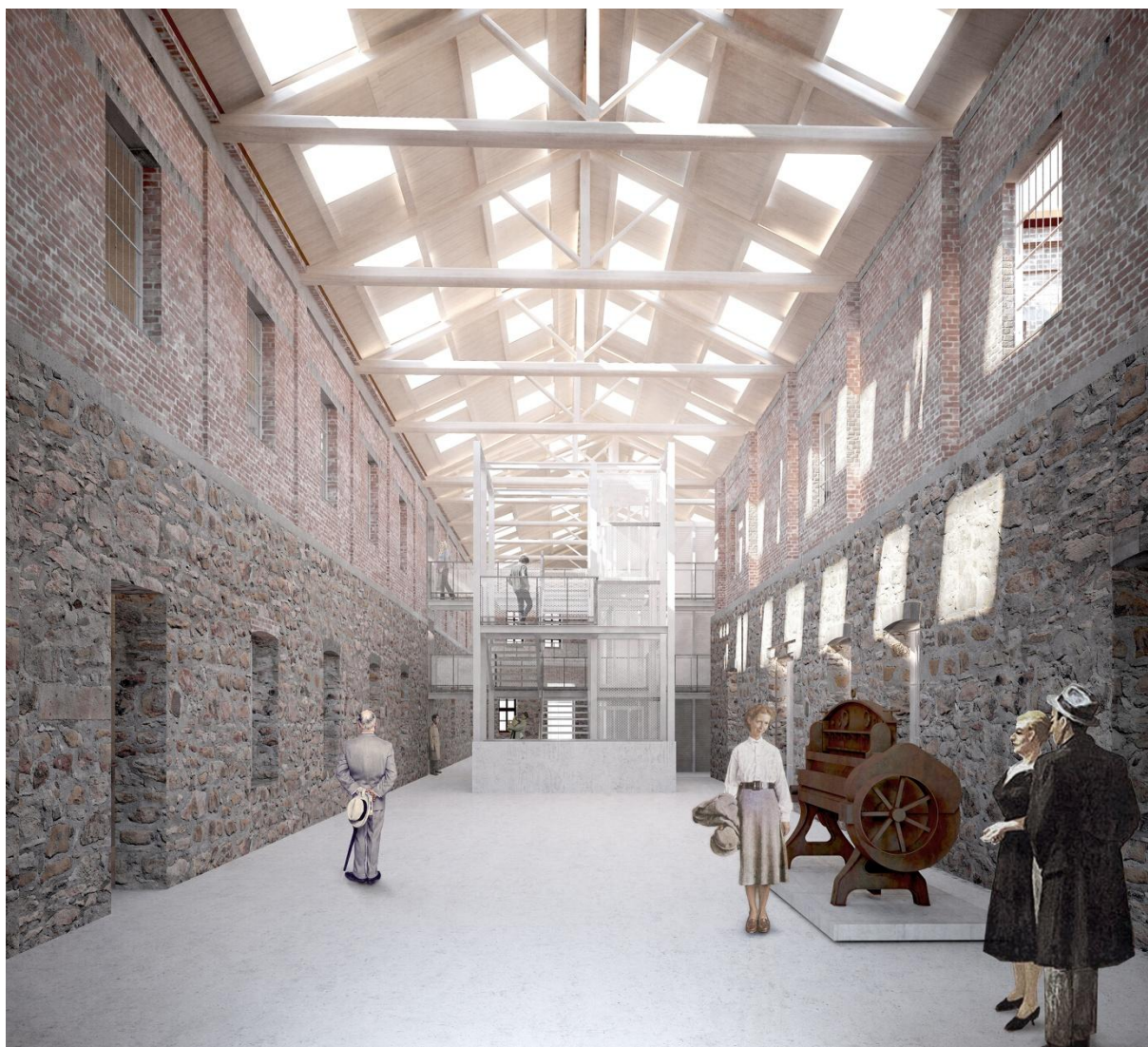
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΛΑΤΕΙΑ

Η παραπάνω χειρονομία αποδίδει στο κτίριο 3 τη βαρύτητα που του αναλογεί καθιστώντας τη βόρεια όψη του την κεντρική είσοδο για όλες τις επιμέρους ενότητες που στεγάζει, διατηρώντας και τις δευτερεύουσες εισόδους στη δυτική και νότια πλευρά του.

Η εξωτερική δημόσια πλατεία που διαμορφώνεται ως είσοδος στο Πανεπιστημιακό συγκρότημα των Ταμπάκικων επεκτείνεται πλέον ως εσωτερική δημόσια πλατεία στην καρδιά του κτιρίου 3, στον άξονα Βορρά-Νότου, για να αποτελέσει τον πυρήνα και το σημείο

συνάντησης για τους χρήστες παρέχοντας τη βασική πρόσβαση σε όλα τα γραφεία της Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Τμήματος.

Για την ανάδειξη του ρόλου του κτιρίου 3 αλλά και του ίδιου του κελύφους του διατηρητέου μνημείου προτείνεται η ολική καθαίρεση της πλάκας και του ξύλινου δαπέδου του πρώτου ορόφου στα τμήματα 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 τα οποία βρίσκονται σε κακή κατάσταση (μελέτη της ΔΟΜΟΣ) με σκοπό τη δημιουργία ενός δημόσιου καθιστικού-πλατείας ύψους 8.00 μέτρων που ενεργοποιεί την εμπειρία του κελύφους σε όλες τις διαστάσεις.

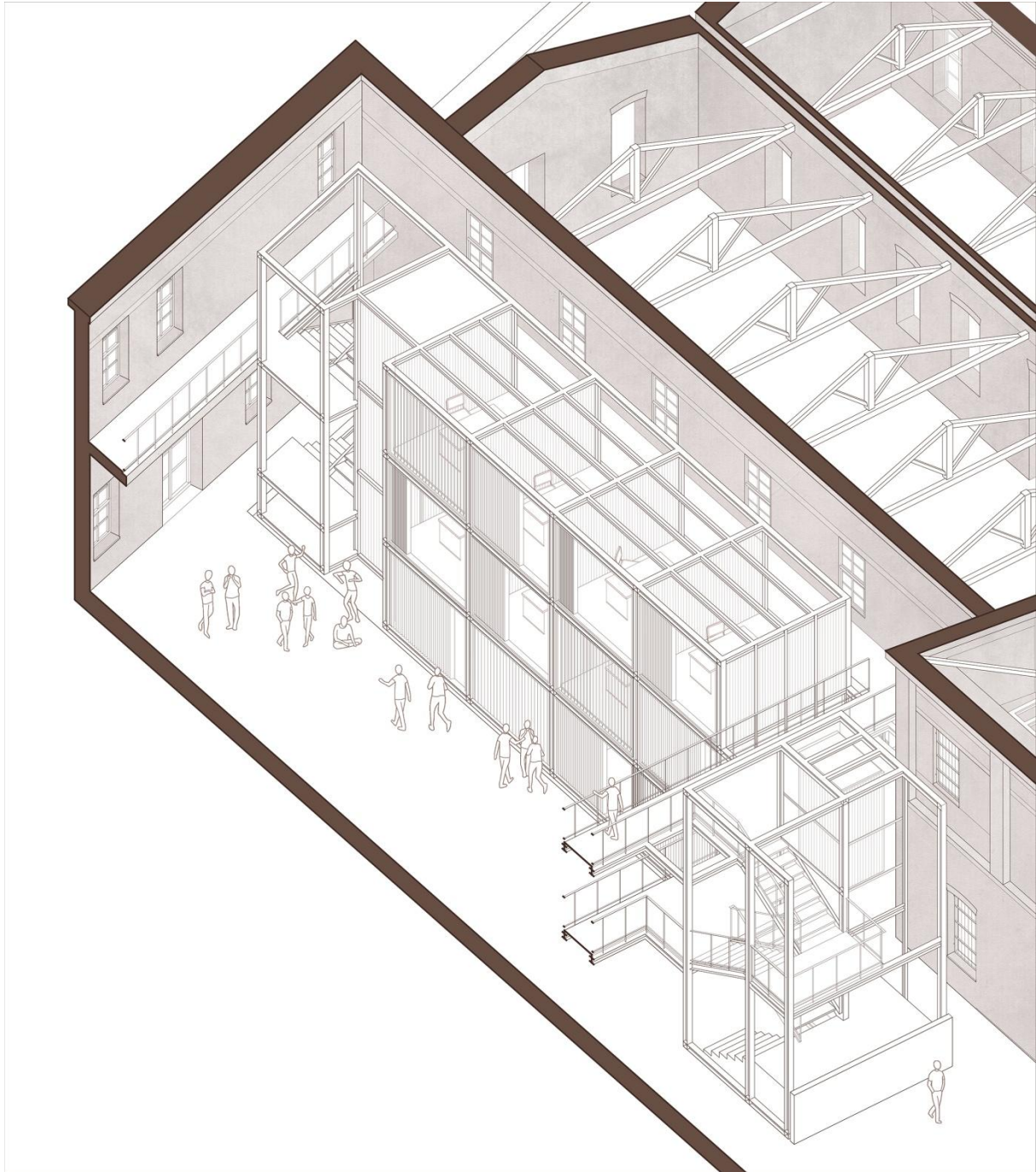
ΜΝΗΜΗ – ΚΕΛΥΦΟΣ

Η πρόταση επιχειρεί να αναδείξει τις χωρικές και κατασκευαστικές ποιότητες των διατηρητέων κτιρίων. Ακόμα και στις περιπτώσεις των κτιρίων 5 και 3 γνώμονας είναι η όσο το δυνατόν πιο εμπλουτισμένη εμπειρία των ίδιων των μνημείων και των επεμβάσεων σε αυτά σε όλες τις

κλίμακες θέασης: τις μεταξύ τους σχέσεις ως σύνολο, το καθένα ως αυτόνομη μονάδα, τις κατασκευαστικές τους φάσεις και την διατήρηση όσο γίνεται της κατασκευαστικής τους τεχνολογίας και των υλικών και τέλος της ατμόσφαιρας που συμπυκνώνει όλα τα παραπάνω ως βιωμένη εμπειρία του χώρου και της ιστορίας του.

- Με βασικό στόχο να αποφευχθεί η απλή διαμερισμάτωση των μεγάλων χώρων σε μικρά γραφεία που γεννά πολλά προβλήματα στον φωτισμό, την κυκλοφορία και εν γένει καταλήγει στην καρατόμηση της εμπειρίας του χώρου και των μνημείων, οι νέες επεμβάσεις εντός των κτιρίων θα αποτελούν ευδιάκριτα ένθετα αντικείμενα σε διάλογο με το κέλυφος που τα φιλοξενεί.

Τα ελεύθερα πλέον κεντρικά κλίτη του κτηρίου 3 θα υποδεχθούν τη νέα δομή που φιλοξενεί τα γραφεία των καθηγητών και το δίκτυο κυκλοφορίας αγγίζοντας σημειακά το υφιστάμενο κτίριο και επιτελώντας ταυτόχρονα και στατικό ρόλο στην ενίσχυση και υποστήριξη του κελύφους μετά την απώλεια του στατικού διαφράγματος. Στη στέγη θα τοποθετηθούν συστοιχίες από φεγγίτες παράγοντας μία ατμόσφαιρα παλλόμενη από την κίνηση και τη διαφοροποίηση της ποιότητας του φωτός στο χρόνο.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

Συγκροτείται μία πολύπλευρη στρατηγική βιοκλιματικού σχεδιασμού που περιλαμβάνει την αναβάθμιση της ποιότητας του εξωτερικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό με τη βελτιστοποίηση της θερμικής άνεσης στο εσωτερικό του κτηρίου, την ελαχιστοποίηση του κόστους κλιματισμού και φωτισμού, και τη διαχείριση των όμβριων υδάτων.

Για την επίλυση του προβλήματος του κλιματισμού των μεγάλων ενιαίων χώρων ακολουθείται μία στρατηγική ορισμού διακριτών κλιματικών ζωνών προσαρμοσμένων στις διαφορετικές ανάγκες της κάθε λειτουργίας που προσφέρει ευελιξία και σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας. Τα δύο λόμπυ στα κεντρικά κλίτη του κτιρίου 3, και η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων διαχωρίζονται από τους χώρους με τους οποίους γειτνιάζουν: οι χώροι των γραφείων έχουν ξεχωριστό σύστημα εξαερισμού και κλιματισμού με δυνατότητα ρύθμισης από τον χρήστη. Το ίδιο και οι αίθουσες διδασκαλίας.

Στους χώρους του κτιρίου 3 στους οποίους τοποθετούνται φεγγίτες λειτουργεί αυτόματο σύστημα προσαρμογής στις εξωτερικές κλιματικές συνθήκες:

Το καλοκαίρι οι φεγγίτες παραμένουν ανοιχτοί και αποβάλλουν το θερμό αέρα που συσσωρεύεται στα ψηλότερα σημεία των χώρων τόσο την ημέρα όσο και κατά τη διάρκεια της νύχτας για ψύξη ως αντιστάθμισμα στα εσωτερικά θερμικά κέρδη από εγκαταστάσεις και χρήστες. Το σύστημα κλιματισμού τροφοδοτείται με φυσικά προψυγμένο αέρα που διέρχεται από υπόγειους σωλήνες ώστε να αποκτήσει τη μέση θερμοκρασία εδάφους(9 C κάτω από τη μέση θερμοκρασία περιβάλλοντος).

Την χειμερινή περίοδο το σύστημα θέρμανσης τροφοδοτείται με φυσικά προθερμασμένο αέρα που διέρχεται από υπόγειους σωλήνες ώστε να αποκτήσει τη μέση θερμοκρασία εδάφους(5 C πάνω από τη θερμοκρασία περιβάλλοντος), μειώνοντας έτσι τη δαπάνη ενέργειας για την επίτευξη της επιθυμητής θερμοκρασίας. Παράλληλα πραγματοποιείται ανάκτηση θερμότητας από τον θερμό απορριπτόμενο αέρα προτού αποβληθεί από το σύστημα εξαερισμού και χρήση της μέσω εναλλάκτη θερμότητας για την περαιτέρω θέρμανση του εισερχόμενου αέρα. Οι φεγγίτες παραμένουν κλειστοί.

Για τη μεγιστοποίηση της απόδοσης των προτεινόμενων μεθόδων προτείνεται η εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης(Building Energy Management System) με έλεγχο απόδοσης και λειτουργίας των εγκαταστάσεων.

ΚΤΙΡΙΟ III | ΓΡΑΦΕΙΑ-LOBBY